

CZU 316

DOI 10.5281/zenodo.6461068

CONSTITUIREA SOCIOLOGIEI JURIDICE CA ȘTIINȚĂ

Veaceslav GRATI,
doctor în drept, conferențiar universitar

Ludmila BUCIUȘCAN,
master în drept

Evoluția societății și diversificarea relațiilor sociale la cumpăna dintre secolele XIX și XX, marcate de industrializare, profesionalizare și raționalitate științifică și economică, schimbări sociale fără precedent care au fost concretizate în apariția unor fenomene sociale total necunoscute precum migrația (inclusiv cea ilegală) sau înstrăinarea și în intensificarea și extinderea la nivel de societate a fenomenelor sociale cunoscute, precum criminalitatea transfrontalieră, sărăcia, exploatarea, devianța, prostituția, delincvența juvenilă, terorismul, criminalitatea și sinuciderea, au produs schimbări elocvente enorme ce au avut consecințe profunde asupra funcționalității societății și a vieții oamenilor, situație ce a impus nevoia cunoașterii prin observație, descriere, explicație și predicție atât a fenomenelor în cauză, cât și a factorilor, structurilor, instituțiilor și grupurilor sociale care le-au determinat. Anume în aceste împrejurări de loc stabile identificăm ca fiind puse bazele constituirii unei științe noi despre societate cum este sociologia, care, apreciată ca fiind o disciplină de sine-stătătoare și o ramură de bază a științelor sociale și fiind influențată de schimbările social-economice profunde petrecute în societatea europeană, a încercat să ofere răspuns și soluții eficiente la acele probleme care au fost generate de aceste schimbări.

Cuvinte-cheie: realitate socială, cercetare sociologică, muncă socială, individualitate, operă sociologică, solidaritate mecanică, legături sociale, cunoaștere științifică, solidaritate organică, legături religioase tradiționale.

THE CONSTITUTION OF SOCIOLOGY AS A SCIENCE

Veaceslav GRATI,
PhD, associate professor

Ludmila BUCIUȘCAN,
Master's in law

The evolution of society and the diversification of social relations at the turn of the nineteenth and twentieth centuries, marked by industrialization, professionalism and scientific and economic rationality, unprecedented social changes that have resulted in totally unknown social phenomena such as migration (including illegal) or alienation and in the intensification and expansion at the societal level of known social phenomena such as cross-border crime, poverty, exploitation, deviance, prostitution, juvenile delinquency, terrorism, crime and suicide, produced enormous eloquent changes that had profound consequences for the functioning of society and people's lives, situation that imposed the need to know by observation, description, explanation and prediction both of the phenomena in question and of the factors, structures, institutions and social groups

that determined them. Precisely in these unstable circumstances, we identify as laying the foundations for the establishment of a new science about society such as sociology which, appreciated as a self-contained discipline and a basic branch of social sciences and being influenced by profound socio-economic changes in European society, have tried to provide an answer and effective solutions to those problems that have arisen from these changes.

Keywords: social reality, sociological research, social labor, individuality, sociological opera, mechanical solidarity, social ties, scientific knowledge, organic solidarity, traditional religious ties.

Sociologia este studiul vieții sociale umane, a grupurilor și societăților. Este un demers îndrăzneț și de mare responsabilitate, întrucât subiectul ei este rezultatul propriului nostrum comportament ca ființe sociale.

Anthony Giddens

Introducere. În tot cursul istoriei (din cele mai vechi timpuri și până în prezent) interesul omului de a explora lumea înconjurătoare cu scopul de a face descoperiri sau cercetări științifice au reprezentat elemente motivaționale pentru cunoașterea și perceperea vieții sociale, a societății per ansamblu.

Apariția sociologiei ca știință a reprezentat punctul de pornire al abordării individuale și diferite a fenomenelor și proceselor care au loc în societate, prin excluderea simțului comun în interpretarea acestora.

Reprezentând o cercetare a realității sociale în totalitatea ei precum și a unor componente, fenomene și procese ale acestei realități în interacțiunile lor variate și complexe cu întregul, sociologia are ca obiect de studiu societatea, natura, esența, structura, trăsăturile definitorii și funcțiile acesteia, modul în care aceasta evoluează, inclusiv procesul înfăptuirii ei în baza elementelor definitorii[11, p. 41].

Având la baza existenței sale cercetarea sistematică, directă și aplicând preponderent metoda științifică, sociologia oferă răspuns la multe întrebări ce preocupă societatea, oferind-ne posibilitatea să ne apreciem pe noi înșine și să urmărim cu maximă atenție, cu responsabilitate și competență cele ce se în-

tâmplă în jurul nostru, în societatea în care trăim.

În timp ce unii cercetători susțin că sociologia a apărut relativ recent în sistemul științelor (aproximativ în prima jumătate a secolului al XIX-lea), alții menționează faptul că preocupările sociologice datează încă din perioada lui Platon și Aristotel [2, p. 31] (dacă se cercetează cu maximă atenție subiectele puse în discuție și modalitățile prin care acestea au fost abordate în operele acestora).

O privire culantă asupra celor abordate supra ne permite să concluzionăm că, la general, toți cercetătorii care și-au pus problema existenței sociale a omului au tratat efectiv, tangențial, anumite probleme sociologice. Apare întrebarea: care totuși este punctul de origine al sociologiei și când a fost aceasta constituită (recunoscută) ca știință?

Metode și materiale aplicate. Întru realizarea scopului și a obiectivelor cercetării, având în vedere actualitatea subiectului investigat, am utilizat ca metode de cercetare: metoda istorică, contradicției, criticii, observației, comparației, logică, analizei, precum și cea comparativă.

Scopul cercetării. În conținutul respectivului articol ne propunem drept scop

de a prezenta indicii despre originile sociologiei și constituirea acesteia ca știință, făcând o incursiune în trecut și trecând în revistă părerile cercetătorilor din domeniu în contextul în care sociologia a început să fie abordată ca disciplină distinctă.

Rezultate și discuții. Încă din cele mai îndepărtate timpuri, omul a atribuit un deosebit interes lumii înconjurătoare (fenomenelor naturii) dar și problemelor ce țin de existența sa în interacțiune cu mediul, cu alte persoane. În căutarea răspunsurilor la aceste probleme, precum și la altele ce apăreau ca rezultat al evoluției societății și diversificării relațiilor sociale, omul a fost impus să-și concentreze eforturile pe direcția cercetării detaliate a fenomenelor, evenimentelor, proceselor ce au loc în comunitatea socială.

Intensificarea interesului omului în vederea cunoașterii societății în scopul transformării ei se atestă între secolele XV-XVIII, apogeul fiind atins în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, perioadă care coincide cu apariția sociologiei ca știință, ca demers științific al socialului [16, p. 71]. Este important să menționăm faptul că, și în cazul apariției sociologiei (de altfel ca și a oricărei alte științe) procesul nu a fost de loc accidental și cu atât mai mult instantaneu, întrucât am observat, inițial, apariția unor elemente individuale ale științei și, treptat, am asistat la formarea și evoluția în ascensiune a acesteia, spre final fiind delimitat conținutul și obiectul de studiu al științei [4, p. 87].

De asemenea, trebuie să menționăm faptul că, în ceea ce privește perioada constituirii sociologiei ca știință, există mai multe opinii, deseori contradictorii, și asta pentru că în timp ce unii cercetători consideră ca sociologia își găsește originea în operele filosofice ale lui Platon și Aristotel, alții susțin că sociologia ca știință își are originea în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, întemeietorii săi fiind considerați Auguste Comte, Émile Durkheim, Gustave Tarde și Herbert Spencer (părere pe care o împărtășim și noi și pe care o vom aborda în conținutul respec-

tivului articol).

Totodată, amintim faptul că există și un al treilea grup de savanți sociologi care sunt de părere că sociologia a apărut drept rezultat al izbucnirii empirismului în științele sociale americane în perioada de după al Doilea Război Mondial, iar un alt grup de cercetători împărtășesc ideea potrivit căreia sociologia încă nu poate fi constituită și recunoscută ca știință de sine stătătoare [3, p. 11].

Având ca subiect fundamental rezultatul propriului nostru comportament ca ființe sociale și reprezentând un demers curajos și de mare responsabilitate în studiul vieții sociale umane, a grupurilor și societăților, sociologia poate fi privită, și pe drept considerată, ca fiind o știință socială ce studiază regulile sociale și procesele care stau la baza interacțiunii și delimitării oamenilor (nu numai ca indivizi, dar și ca membri ai asociațiilor, grupurilor și instituțiilor) [6, p. 19], reprezentând și un studiu sistematic al societăților umane, punând accent în special pe sistemele moderne industrializate.

Fiind considerată ca o știință relativ tânără, nouă, sociologia își are originea în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, termenul de „sociologie” fiind propus de către Auguste Comte în anul 1939 [8, p. 25], în încercarea sa de a unifica sistemul de cunoștințe despre societate reflectat în diferite științe sau discipline ca: istorie, statistică, fizică socială etc. În opinia lui Auguste Comte, această nouă disciplină creată urma să încoroneze sistemul științelor care deja existau, având scopul de bază de a realiza studiul „pozitiv” al faptelor umane, în baza principiului potrivit căruia „este important a cunoaște pentru a prevedea și a prevedea pentru a putea”. De îndată apar unele întrebări: ce l-a determinat pe Comte să definească noua știință „sociologia”? Ce semnifică „sociologia”? De ce Comte nu a definit altfel știința nou-creată?

Pentru a oferi răspuns la aceste întrebări, vom porni de la etimologia termenului de „sociologie” care este una hibridă, provenind de la cuvântul latinesc „socio” (social)

și de la grecescul „logos” (știință), sociologia fiind definită de către marea majoritate a savanților sociologi drept „studiul științific al vieții sociale a oamenilor” [19, p. 41].

Deși s-ar părea că această definiție ar fi una amplă, în literatura de specialitate identificăm și alte definiții date noțiunii de sociologie, propuse de-a lungul timpului de către diverși cercetători. Un deosebit interes îl prezintă opiniile sociologilor de renume mondial Max Weber, Talcott Parsons, Leopold von Wiese, Dimitrie Gusti, Émile Durkheim. Dacă, potrivit opiniei lui Dimitrie Gusti, sociologia este definită ca „știință a realităților sociale”, atunci în opinia sociologului Leopold von Wiese sociologia se prezintă ca „știința relațiilor interpersonale și a proceselor sociale”. În aceeași ordine de idei, sociologul Émile Durkheim este de părere că sociologia este o „știință a faptelor sociale”, în timp ce cercetătorii Max Weber, Talcott Parsons prezintă sociologia ca „știință a acțiunii sociale” [15, p. 17]. Împărtășim opiniile prezentate supra și suntem de părere că sociologia ar trebui privită ca un mod de abordare a problemelor sociale și definită ca fiind „știința care se ocupă cu studiul descrierii structurii și fiziologiei societății, al interacțiunilor umane în interiorul grupurilor sociale, precum și al instituțiilor din societatea respectivă”.

Urmărind drept scop reflectarea constituirii sociologiei ca știință, este important a ne referi succint la abordarea sociologiei prin prisma opiniilor exprimate de diverși sociologi în perioada secolelor XIX-XX, astfel având posibilitatea ca mai ușor să identificăm punctul de pornire în recunoașterea sociologiei ca știință.

Cu adevărat, cel care a definit sociologia, a pus bazele dezvoltării ei și a fost unanim recunoscut ca fiind fondatorul sociologiei ca știință este considerat Auguste Comte (1798-1857), cel pentru care sociologia reprezenta „o evanghelie pozitivă”, lui atribuindu-și misiunea de a o mărturisi. Potrivit sociologului Auguste Comte, științele umaniste sunt supuse legilor celor trei stări care le îndrumă pe

calea deloc ușoară de la etapa teologică la cea pozitivă, fiind supusă unei tranziții metafizice [17, p. 34]. Sociologia comtiană a fost supusă adesea criticilor, un exemplu elocvent în această ordine de idei fiind opinia critică expusă de către sociologul român Ralea Mihai în adresa lui Comte, potrivit căreia „nu este corect a menționa faptul că fenomenul social este gândit ca fiind același pretutindeni, așa cum vede lucrurile părintele sociologiei”. În opinia sociologului Mihai Ralea, există mai multe tipuri de societăți, iar sociologia trebuie să le identifice, să le delimiteze și să le cerceteze [10, p. 41].

Sociologul, psihologul și gânditorul britanic Herbert Spencer (27.04.1820-08.12.1903) urmează și amplifică în mod creator și completează cu idei noi opera sociologică a lui Auguste Comte, bucurându-se de mare renume și prestigiu în activitatea sa pe tărâmul sociologiei. În ciuda egoismului și individualismului său, Spencer era de părerea că într-o comunitate de oameni viața este cea mai importantă (astfel susținând punctul de vedere „organic” al societății), totodată susținând faptul că dezvoltarea naturală a ființei umane necesită „libertate” ceea ce i-ar permite, din punct de vedere filosofic, să justifice individualismul și să protejeze drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

În publicația sa, intitulată „Principiile sociologiei” (1876-1896), el abordează societățile ca fiind organisme vii care progresează având la bază un proces de evoluție identic cu cel experimentat de speciile vii. Acest concept este identificat în literatura de specialitate sub numele de „Darwinism social” și este abordat în detaliu în lucrarea sa denumită „Principiile sociologiei”, cercetare ce a constituit primul efort al autorului de construcție sistematică a unei teorii sociologice.

În opinia sa, societatea seamănă cu corpul unei vietăți, grupurile cu organele acesteia, iar indivizii cu celulele ei. Criticii lui Herbert Spencer nu s-au lăsat așteptați prea mult timp și au intervenit blamând această comparație, subliniind că este lipsită de teme

științific și asta pentru că, cercetând atent comparația, stabilim următoarele: 1. În timp ce indivizii au individualitate, celulele nu au; 2. Cu cât societatea este mai complexă, mai diferențiată, cu atât membrii acesteia au mai multă autonomie, pe când celulele – invers, au autonomie mai mare cu cât organismul este mai simplu.

Deși urmează și amplifică în mod creator completând cu idei noi opera sociologică a lui Auguste Comte, sociologul Herbert Spencer se distanțează de acesta prin faptul că activitatea sa în domeniul studierii societății se axează preponderent pe abordarea comparativă a acestora, utilizând, în acest sens, bogate materiale furnizate de științele care clasifică popoarele lumii, urmăresc evoluția culturilor materiale și spirituale, moravurile și particularitățile felului lor de viață, legăturile cultural-istorice reciproce ale acestora [17, p. 38].

Herbert Spencer a fost cel care a acordat un interes sporit cercetărilor moderne asupra societăților primitive, întrucât erau mai simle de cercetat deoarece: 1. Erau mai ușor sesizabile; 2. Evoluau mult mai lent în comparație cu societățile moderne.

De asemenea, este important să precizăm faptul că sociologul Spencer este cel care, în cercetarea evoluției societății, a aplicat ideea „supraviețuirii celor mai puternici”, menționând că dacă conducerea statului nu ar interveni, societatea s-ar debarasa de „cei slabi, incapabili” de sine-stătător, oferindu-le posibilitatea de a supraviețui și a procrea doar celor mai puternici, mai buni.

Unii cercetători sociologi sunt de părere că sociologul cu cel mai mare renume al secolului al XIX-lea este considerat Karl Marx – filozof german, istoric, economist, sociolog și jurnalist (05.05.1818-14.03.1883). Deși s-a născut, a trăit și a decedat înainte ca sociologia să fie constituită și recunoscută ca știință de sine stătătoare, cercetările sale în domeniul politicului și economicului au servit drept piloni fundamentali în formularea unei noi teorii ce se referă la relațiile dintre politic și economie.

Activitatea marelui cercetător s-a centrat pe abordarea capitalismului englez al secolului XIX-lea, reușind să efectueze o cercetare sociologică detaliată și utilă pentru toți cei care doresc să se familiarizeze cu cele mai importante aspecte în această ordine de idei.

Pe lângă sociolog și om de știință, în calitate sa de profet, Karl Marx a încercat să prevadă viitorul, însă ceea ce a prezis el s-a dovedit a fi discutabil și fals și asta pentru că la baza previziunii sale a fost aplicată o teorie extrasă dintr-o cercetare sociologică limitată (abordând o societate particulară) și nu din evoluția umanității per ansamblu.

Ca și sociologul Auguste Comte, Karl Marx a fost interesat de cercetarea structurilor și a proceselor sociale urmărind drept scop întemeierea unei societăți democratice, corecte, binefăcătoare [14, p. 51]. Potrivit lui Karl Marx, societatea poate fi convențional împărțită în două clase: cei bogați și cei săraci – istoria reprezentând de-a lungul timpului lupta dintre aceste clase.

Este important a preciza faptul că Marx nu a atribuit consecințe negative conflictului, fiind considerat de către el mai degrabă un mijloc de progres, o punte de trecere de la o societate veche la alta nouă, benefică și în interesul tuturor membrilor comunității. Aceste dar și alte teze ale sociologului au stat la baza școlii sociologice a conflictului, influența lui Karl Marx în sociologie fiind una deosebită, care se face simțită și în prezent.

Émile Durkheim (născut la 15 aprilie 1858, Épinal, Lorraine, Franța – decedat la 15 noiembrie 1917, Paris, Franța) este un alt mare filozof și sociolog, francez, de origine evreiască, considerat fondatorul școlii franceze de sociologie, având cea mai importantă contribuție în stabilirea academică a sociologiei ca știință și acceptarea acesteia în cadrul științelor umaniste.

Fiind influențat de cercetările sociologice ale lui Auguste Comte și Herbert Spencer, Durkheim a fost preocupat în special de ordinea socială, de ceea ce reprezintă societatea *per ansamblu*, și este considerat ca fiind pri-

mul care în cercetările din domeniul sociologiei utilizează noțiunile de *solidaritate organică* și *solidaritate mecanică* [1, p. 32].

Potrivit concepției marelui filosof, în societatea mai veche, simplă și deloc specializată, oamenii interacționau între ei având la bază asemănările lor, ceea ce el numește „solidaritate mecanică”, pe când în societățile moderne și vădit diferențiate, oamenii își asumă sarcini specifice, delimitate, fapt ce a creat un sistem de interdependențe în cadrul căruia unul depinde de celălalt, completându-se reciproc, ceea ce denumește cercetătorul cu noțiunea de „solidaritate organică” [13, p. 96].

El a studiat funcțiile îndeplinite de elementele constitutive ale societății în menținerea coeziunii sociale, concentrându-se asupra importanței opiniilor și valorilor, a „conștiinței colective” și a ritualului colectiv. Problema integrării constituie un concept-cheie în opera lui Durkheim, ce traversează de la un capăt la altul toate cercetările pe care le-a efectuat.

Totodată, este important să menționăm faptul că unul dintre aspectele teoretice cele mai importante emise de către fondatorul sociologiei franceze este cu siguranță conceptul de „integrare”. Cu adevărat, integrarea străbate de la o extremă la alta cercetările efectuate de către Durkheim, care, în lucrarea sa „Despre diviziunea muncii sociale” (1893), pune problema naturii și a cauzei evoluției societăților moderne spre o diferențiere a funcțiilor sociale și pune problema originii ordinii sociale, contestând explicațiile artificiale, propunând o teorie bazată pe normă și sancțiune ca fiind condițiile inițiale ale oricărei existențe în societate.

Cea mai mare parte a muncii lui Durkheim s-a axat pe abordarea modului prin care comunitățile ar putea să mențină integritatea și coerența lor în modernitate, într-o epocă în care legăturile sociale și religioase tradiționale nu mai sunt asumate.

De asemenea, Durkheim a fost preocupat, în mod special, de cercetarea și soluționarea a 3 dileme: a) recunoașterea sociologiei ca o nouă disciplină; b) aborda-

rea modului prin care comunitățile ar putea să mențină integritatea și coerența lor într-o epocă modernă; c) implicarea practică a cunoașterii științifice [7, p. 63].

Cât privește societatea, Durkheim o vedea ca un ansamblu de fapte și instituții sociale, fiind interesat să cerceteze și să ofere răspuns la așa întrebări precum: „cum este creată societatea?” sau „ce stă la baza existenței unei societăți?” etc.

Potrivit concepției lui Durkheim, rolul sociologiei este să studieze „faptele sociale”, ele reprezentând obiectul general de studiu al sociologiei.

Fiind adesea citat alături de Émile Durkheim și Karl Marx, ca unul dintre cei trei fondatori ai sociologiei, filosoful, juristul, sociologul și economistul politic german Karl Emil Maximilian „Max” Weber (născut la 21 aprilie 1864, Erfurt, Prusia – decedat la 14 iunie 1920) a fost cel ale cărui idei au influențat profund teoria socială și cercetarea socială, în special cea germană de la finele secolului trecut.

Preocupările lui Weber s-au axat pe înțelegerea proceselor de raționalizare, secularizare, și „dezvrăjirea”, pe care le-a asociat cu creșterea capitalismului și modernității, și pe care o vedea ca un rezultat al unui nou mod de gândire despre lume. Sociologul Weber se face cunoscut în special prin teza lui ce combină sociologia economică și sociologia religiei, elaborată în cartea sa „Etica protestantă și spiritul capitalismului” în conținutul căreia autorul menționează că nu putem înțelege conduita omului decât dacă apreciem concepțiile sale asupra lumii, credința acestuia.

În ceea ce privește contribuția sa la dezvoltarea sociologiei, menționăm faptul că el este cel care pune bazele dezvoltării metodologiei sociologice, desfășurând o activitate intensă pe direcția eliminării preferințelor, a prejudecăților în procesul cercetării sociologice, fiind promotorul unei sociologii „în afara valorii”.

Totodată, Weber este cel care plasează în nucleul teoriei sale ideea de acțiune socială și manifestă un interes deosebit față de valo-

rile, opiniile și intențiile ce ne îndrumă comportamentul.

Un alt mare sociolog al secolului al XIX-lea, Charles Alexis de Tocqueville (1805-1859), fiind preocupat de studierea democrației și funcționarea la nivel local a societății americane (circa o perioadă de trei ani de zile), a surprins „regularități” ce păreau a fi spiritul profund al acelei societăți, oferind câteva presupuneri plauzibile cu referire la viitorul societății respective.

Studiile sociologice premărgătoare au conchis că cercetările detaliate și autentice realizate de Tocqueville constituie o adevărată capodoperă sociologică valabilă până în prezent, iar lucrarea sa, intitulată „Despre democrație în America” (1835-1840) – în conținutul căreia el încearcă să demonstreze asemănările și deosebirile dintre Franța, Marea Britanie și SUA în privința modului de transformare a societăților democratice – este considerată pe drept „o cercetare de referință în înțelegerea societății americane” [12, p. 62]. Originalitatea cercetărilor sociologului Tocqueville rezidă în faptul că s-au axat preponderent pe abordarea modelului perfect al omului democratic, descriind influența egalității asupra ideilor și sentimentelor sale, subliniind efectele echi-voce ale individualismului, indicând riscurile exagerării cultului persoanei.

Concluzii. Urmărind drept obiectiv de bază ca în conținutul acestui articol să descriem aspectele ce privesc constituirea sociologiei ca știință, putem concluziona că, atunci când vorbim despre apariția sociologiei ca știință trebuie de subliniat, în primul rând, că sociologia trebuie privită ca un sistem de cunoștințe care, fiind organizate și sistematizate intern, prescriu o direcție relațiilor sociale ce reglementează interacțiunea dintre oameni, existența acestora în societatea modernă.

Totodată, sociologia ca știință trebuie privită ca una dintre cele mai tinere și mai importante științe despre societate care a apărut ca un demers științific al socialului relativ recent, reprezentând un răspuns științific la interacțiunea mai multor mutații și evoluții în sfera economicului, socialului și a politicului.

Apariția sociologiei ca știință relativ nouă, născută în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a fost dictată de faptul că întemeierea acesteia putea avea loc doar într-o societate democratică unde drepturile și libertățile fundamentale ale omului sunt recunoscute și garantate.

În această ordine de idei, în calitate de factori catalizatori ce au facilitat și accelerat apariția și dezvoltarea sociologiei ca știință, putem menționa: industrializarea, urbanizarea, evoluțiile tehnico-științifice, capitalismul – factori care, pe lângă evoluție și prosperitate în societate, au generat și unele probleme sociale inclusiv crize ca: imigrarea, sărăcia, izolarea, marginalizarea, abandonul familial, delinquența juvenilă etc. Elucidarea acestora, dar și a altor probleme sociale prin aplicarea de forme și metode eficiente și cu costuri sociale minime, prezumă cunoașterea acestora printr-o studiere detaliată în cadrul unei discipline cum este sociologia.

Creată ca o știință autonomă, cu obiect, concepte și metode proprii, și interacționând cu alte științe precum filosofia, psihologia, istoria, pedagogia, antropologia, sociologia are un rol deosebit de important într-o societate democratică, fiind chemată să: identifice sursele generatoare a schimbărilor sociale, factorii și mecanismele acestora; aprecieze locul și rolul individului în societate; anticipeze schimbările sociale oferind metode și forme noi de gestionare și soluționare a problemelor societății etc.

Referințe bibliografice:

1. Aluaș I., Drăgan I. (coord.). *Sociologia franceză contemporană. Antologie*. București: Editura Politică, 1971.
2. Aron R., Trevijano C.G. *Etapale gândirii sociologice: Montesquieu, Comte, Marx, Tocqueville, Durkheim, Pareto, Weber*. 2004.

3. Bădescu I, Dungaciu D., Baltasiu R. *Istoria sociologiei – teorii contemporane*. București: Editura Eminescu, 1996.
4. Bădescu I. *Istoria sociologiei*. Galați: Editura Porto-Franco, 1994.
5. Berger L., Luckmann P.T. *Construirea socială a realității. Tratat de sociologia cunoașterii*. București: Editura Univers, 1999.
6. Boudon R. *Originea valorilor: eseuri în sociologie și filosofia credințelor. Editorii tranzacțiilor*, 2001.
7. Boudon R., (coord.). *Tratat de sociologie*. București: Editura Humanitas, 1997.
8. Comte A. *Cours de philosophie positive*. Paris: Editura Bachelier, 1830.
9. Drăgan I. (coord.). *Sociologie (îndrumar teoretic și practic)*. București: Editura Universității din București, 1985.
10. Durkheim É. *Regulile metodei sociologice*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1974.
11. Giddens A. *Sociologie*. București: Editura All – Central European University Press, 2000.
12. Goodman N. *Introducere în sociologie*. București: Editura Lider, 1998.
13. Herseni T. *Sociologie. Teoria generală a vieții sociale*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
14. Iluț P., Marga A. *Tentația globalității exacte în Cunoaștere și acțiune*. Cluj Napoca: Editura Dacia, 1985.
15. Knapp P. *Hegel universal în Marx, Durkheim și Weber: Rolul ideilor hegeliene în originea sociologiei. În Forumul Sociologic (Vol. 1, nr. 4, pp. 586-609)*. Septembrie 1986.
16. Lallement M. *Istoria ideilor sociologice, vol. I-II*. București: Editura Antet, 1997-1998.
17. Mihăilescu I. *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz*. Iași: Editura Polirom, 2005.
18. Miha A. *Introducere în sociologie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1992
19. Petre A. *Opere sociologice, vol. III. Sociologie generală Ediția a III-a*. București: Editura Academiei R.S.R., 1978.

DESPRE AUTORI

Veaceslav GRATI,

*doctor în drept,
conferențiar universitar al Catedrei
„Drept polițienesc și securitate publică”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: veaceslav.grati@mail.ru*

Ludmila BUCIUȘCAN,

*master în drept,
asistent universitar al Catedrei
„Științe manageriale, socioumane
și comunicare profesională” a Academiei
„Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: buciuscan.ludmila@bk.ru*